

Sygn. akt I UK 153/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania L. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania L. Z. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C. – zmienił zaskarżony apelacją organu rentowego wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt VIII U [...], i oddalił odwołanie L. Z. od decyzji organu rentowego z dnia 19 września 2011 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonej prawa do renty rodzinnej.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego ubezpieczona zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne – konieczność wyjaśnienia: „czy w sytuacji całkowitej sprzeczności treści opinii lekarza medycyny pracy z treścią opinii lekarza specjalisty, w przedmiotowej sprawie lekarza dermatologa, a

także pominięciu przez biegłego wniosków wynikający z opinii lekarza specjalisty, istnieje konieczność dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej”; „czy zawsze gdy opinia biegłego lekarza z zakresu medycyny pracy jest sprzeczna z opinią lekarza specjalizującego się w określonej dziedzinie medycyny, istnieje konieczność dopuszczenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłego”. Wskazano, że Sąd drugiej instancji zaniechał przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłego i rozstrzygnął sprawę opierając się wyłącznie na opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, która była sprzeczna z opinią biegłego lekarza specjalisty – lekarza dermatologa. Sąd drugiej instancji zmieniając orzeczenie Sądu pierwszej instancji pominął całkowicie wnioski wynikające z opinii biegłego lekarza dermatologa, pomimo, że z przedmiotowej opinii jednoznacznie wynikało, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy, a ponadto opinia została sporządzona przez lekarza specjalistę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonej nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym definiowania przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przyjmuje się, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571); 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179); 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504) i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej. Wymóg ten jest uzasadniony publicznymi celami rozpoznania przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2007 r., V CSK 356/07, LEX nr 621243). Ograniczenie się przez skarżącego do pytania nie

jest wystarczającym określeniem zagadnienia prawnego, jeżeli zagadnienie prawne nie zostało przedstawione bez odniesienia się do ogólnych problemów interpretacyjnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451).

Uwzględniając przedstawione założenia interpretacyjne należy stwierdzić, że autor rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawia istotnego zagadnienia prawnego sprawy w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Swoje wątpliwości sprowadza do ogólnikowych pytań, które w istocie są pytaniami o prawidłowość oceny przez Sąd drugiej instancji materiału dowodowego sprawy – w zakresie oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów z opinii biegłych lekarzy sądowych. Twierdzenia uzasadnienia wniosku są oparte na założeniach autora skargi, że Sąd drugiej instancji zaniechał przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłego i rozstrzygnął sprawę opierając się wyłącznie na opinii biegłego z zakresu medycyny pracy oraz, że Sąd drugiej instancji zmieniając orzeczenie Sądu pierwszej instancji pominął całkowicie wnioski wynikające z opinii biegłego lekarza dermatologa.

Założenia te – poza tylko prostą negacją stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] – nie uwzględniają jego oceny w zakresie spornej w sprawie kwestii niezdolności skarżącej do pracy i jej powstania przed upływem pięciu lat od śmierci męża (do dnia 29 października 2011 r.) jako przesłanki prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 70 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Sądy obydwu instancji – w celu oceny spornej w sprawie kwestii – prowadziły bardzo obszerne postępowanie dowodowe. Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych sądowych z zakresu neurologii, ortopedii, psychiatrii, psychologii i okulistyki – biegli ci uznali, że skarżąca jest zdolna do pracy. Odmienne ocenił stan zdrowia skarżącej biegły dermatolog, który wskazał na istnienie u ubezpieczonej trwałej częściowej niezdolności do pracy od chwili wystąpienia zmian o charakterze kontaktowego alergicznego zapalenia skóry dłoni w dniu 5 lutego 2009 r. Zdaniem biegłego częściowa niezdolność do pracy związana jest z ekspozycją na sole niklu, a ubezpieczona nie powinna pracować w kontakcie z metalami nieszlachetnymi

zawierającymi nikiel ani w kontakcie z narażeniem na popularne detergenty i środki czystości zawierające sole niklu.

Sąd drugiej instancji oceniając kwestię zdolności skarżącej do pracy – powziął wątpliwość co do ustalenia częściowej trwałej niezdolności do pracy ubezpieczonej tylko z przyczyn dermatologicznych, zwłaszcza w kontekście faktu, że proponowany przez biegłego dermatologa początek tej niezdolności został określony na dzień 5 lutego 2009 r. (od pierwszej od ponad 8 lat wizyty lekarskiej, podczas której stwierdzono jedynie zmiany na kciuku prawym, określane jako egzema).

W konsekwencji – w sytuacji wielości schorzeń ubezpieczonej oraz potrzeby oceny ich łącznego wpływu na zdolność do pracy skarżącej – Sąd drugiej instancji dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy celem ustalenia czy ogół tych schorzeń powoduje u niej co najmniej częściową niezdolność do pracy, a jeśli tak, to od kiedy i na jaki okres.

Biegły sądowy specjalista z zakresu medycyny pracy dokonał analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i uznał, że nie zachodzi u ubezpieczonej częściowa niezdolność do pracy. Nie stanowi o takiej niezdolności alergiczne kontaktowe zapalenie skóry, zwłaszcza, jak to określił biegły, „w kontekście obiektywnie wręcz śladowej manifestacji schorzenia skóry”. Z taką niezdolnością nie mogą być utożsamiane jedynie prewencyjne przeciwwskazania do podejmowania pracy związanej z istotną ekspozycją na nikiel i jego związki, detergenty i środki czyszczące. Biegły wykluczył istnienie takiej niezdolności, akcentując zwłaszcza śladową manifestację schorzenia. Stwierdzenie biegłego z zakresu medycyny pracy koresponduje z opisem stanu zdrowia ubezpieczonej po badaniu przedmiotowym, dokonany przez biegłego dermatologa, który w swojej opinii wskazał na niewielkie ognisko rumieniowo-złuszczające na paliczku dalszym kciuka prawego z zaznaczoną lichenizacją naskórka, zmiany paznokci dłoni w postaci bruzdowania podłużnego oraz poprzecznego, a poza tym, bez zmian na skórze. Biegły z zakresu medycyny pracy w swojej opinii uwzględnił występujące u ubezpieczonej schorzenia w postaci zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych kręgosłupa oraz zmian zwyrodnieniowych kończyn dolnych. Biegły wskazał, że poza manifestowanymi dolegliwościami subiektywnymi, nie przekładają się one

na obiektywne znaczące upośledzenie funkcji statyczno-dynamicznej w zakresie przyjmowania i utrzymania postawy ciała, chodu i przemieszczania się, jak też sprawności manualnych. Biegły nie stwierdził u badanej napięcia mięśni przykręgosłupowych, zaników mięśniowych; stwierdził z kolei prawidłową ruchomość wszystkich stawów oraz obustronnie ujemny objaw Laseque'a.

Sąd drugiej instancji – podzielając wnioski opinii biegłego z zakresu medycyny pracy – uznał, że brak u skarżącej niezdolności do pracy w rozumieniu art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyklucza możliwość uzyskania prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 70 ust. 2 tej ustawy.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[as]

I.n